

Nowe rozporządzenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych

Ochrona przyrody zdefiniowana jest w polskiej ustawie z 1991 roku jako zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody, w szczególności dziko występujących roślin i zwierząt oraz kompleksów przyrodniczych i ekosystemów. Jak więc widzimy ochrona przyrody oznacza ustawowo przede wszystkim ochronę „dzikiej przyrody” i to zarówno gatunków jak i ekosystemów. Znaczna część tej „dzikiej” przyrody znajduje się w lasach, a lasy w Polsce są przede wszystkim lasami państwowymi. Dlatego bardzo ważne są wewnętrzne rozporządzenia obowiązujące leśników zatrudnionych w Lasach Państwowych.

11 maja 1999 r. Dyrektor Generalny LP wydał zarządzenie nr 11A (zastępujące zarządzenie nr 11, które omówiliśmy w „Dzikim Życiu” nr 11/1995) zobowiązujące dyrektorów regionalnych dyrekcji LP i nadleśniczych do stosowania jego wytycznych w gospodarce leśnej. Obecne brzmienie rozporządzenia niewiele różni się od poprzedniego. Warto poznać to zarządzenie i zwracać uwagę, czy jest ono faktycznie wdrażane. Daje ono również pole do działań pozarządowych organizacji ekologicznych we wspieraniu proekologicznych wskazań i występowaniu np. o tworzenie użytków ekologicznych i innych form ochrony.

Według zarządzenia gospodarka leśna ma zmierzać przede wszystkim do zachowania biologicznej różnorodności lasów. W dalszej interpretacji pisze się, że należy prowadzić gospodarkę opartą na podstawach ekologicznych. *„W tym celu niezbędne jest zachowanie i przywracanie zgodności biocenozy leśnej - pojmowanej jako całość organizmów roślinnych, zwierzęcych i mikroorganizmów - z biotopem, czyli ewolucyjnie zmieniającym się środowiskiem bytowania tych organizmów”*. Posługując się tymi wytycznymi możemy argumentować potrzebę ochrony wszystkich gatunków (w tym drapieżników) składających się na biocenozę lasu.

Szczególną uwagę poświęcono odbudowie małej retencji. W dolinach rzek z lasami łęgowymi, olsami i innymi naturalnymi formacjami nakazuje się zachowanie tych ekosystemów w sumie naturalnym i ewentualne odtwarzanie. W stanie nienaruszonym mają być pozostawione bagna, trzęsawiska, mszary, torfowiska, remizy, wrzosowiska, wydmy, gołoborza i wychodnie skalne, wraz z ich florą i fauną. Daje to mocną podstawę do występowania do Wojewody o tworzenie w takich miejscach użytków ekologicznych.

W rozporządzeniu mowa też o pilnym sporządzaniu planów ochrony przyrody będących załącznikami do obowiązujących obecnie planów urządzania lasu. Aktywiści z ruchu ekologicznego powinni zapoznać się z tymi planami, a tam gdzie ich nie ma nalegać na wykonanie. Jest to też dobra okazja do zgłaszania własnych uwag i sugestii.

Wśród preferowanych czynników wzmagających trwałość lasu wymienia się w gospodarce leśnej zgodność z warunkami siedlisk, naturalność, rodzimość, różnorodność. W lasach nie powinno więc być miejsca na nowe monokultury, egzotyczne gatunki czy np. obsadzanie świerkiem lub modrzewiem zboczy górskich, gdzie naturalnie występuje buczyna.

W rozporządzeniu mowa też o pozostawianiu w drzewostanach dojrzałych do wyrybu, a także w młodszych starych drzew do ich fizjologicznej starości i biologicznej śmierci, a także wybranych drzew martwych i dziuplastych.

W drzewostanach zdrowych należy pozostawiać w lesie drobne gałęzie i drzewa martwe.

Preferuje się naturalne odnowienia lasu we wszystkich siedliskach. Mowa też o oznaczaniu drzew dorodnych, które powinny być pozostawiane. To oznaczanie, według rozporządzenia powinno być wykonane w sposób nie szpecący krajobrazu leśnego.

W celu zwiększenia biologicznej odporności lasu zaleca się m.in. tworzenie remiz roślin nektarodajnych, pojników, potęgowanie ptaków, mrówek, dzików, a w trzebieżach zachowywanie drzew wyróżniających się wysoką żywotnością.

Zręby zupełne mają ulec ograniczeniu tylko do drzewostanów sosnowych, świerkowych i modrzewiowych obcego pochodzenia, gatunków introdukowanych i do sytuacji gdy występuje potrzeba cięć sanitarnych. Nawet na zrębach zupełnych (szerokość ograniczono do 30-60m) należy pozostawiać grupy i kępy nasienników. Zakazuje się rębni zupełnych przy drogach, rzekach, jeziorach, oczkach wodnych i otulinach rezerwatów oraz na obszarach naturalnych i zbliżonych do naturalnych.

Oprac. AJK